

Menestys ei helpottanut Diane Arbusia. Hän teki itsemurhan 48-vuotiaana.

Diane Arbus

friikkien ikuistaja

Amerikkalaisen valokuvaajan klassikkokuvien harvinainen näyttely avautuu pariisilaisessa museossa.

Pihla Hintikka

PARISI. Amerikkalainen valokuvaaja Diane Arbus kuvasi ihmisiä yhteiskunnan laidalla New Yorkissa 1950–70-luvuilla. Hänen itsemurhansa jälkeen Arbusin ottamista muotokuvista tuli kansainvälisesti kuuluisia.

"Minulle kuvan kohde on aina tärkeämpi kuin itse kuva", Arbus kirjoitti muistikirjaansa 1960-luvulla.

ARBUSIN KOHTEET olivat niin sanottuja friikkejä. Arbus kutsui itsensä kylään nudistileiriläisten, kääpiöiden, kaksosten, transseksuaalien ja vammaisten kotiin.

Hän kuvasi niitä, joiden katseita yritettiin välttää. Arbusin kuvissa katsoja ei pääse heitä karkuun.

Arbus itse ei kuulunut marginaaliin, päinvastoin. Hän syntyi vuonna 1923 rikkaaseen juutalaisperheeseen Manhattanilla, meni naimisiin muotokuvaaja Allan Ar-

busin (s. 1918) kanssa ja kuvasi muotilehtiin kuten Vogueen ja Glamouriin.

Avioeron jälkeen Arbus keskittyi nelionmallisiin muotokuvuihinsa, joissa tunnistettavasti salamavalo valkaisee usein kohteensa. Pian Arbus sai kaksi Guggenheim-stipendiä ja kuvaian modernin taiteen museoon MoMAan.

MENESTYS ei helpottanut Arbusia. Hän kärsi vakavasta masennuksesta. Arbus onnistui vangitsemaan kohteidensa inhimillisyyden julkisten naamioiden takana ehkä juuri siksi; hänelläkin oli salaisuuksia.

Mysteeri elää, sillä vuonna 1971 Arbus teki itsemurhan kotonaan, 48-vuotiaana.

Seuraavana vuonna Arbus oli ensimmäinen amerikkalainen valokuvaaja, jonka töitä valittiin Venetsian Biennaaliin.

Tänä syksynä ja talvena Jeu de Paume -museo Pariisissa esittelee Arbusin retrospektiivin ensimmäistä kertaa Ranskassa. Kahdensadan valokuvan näyttely avautuu ylihuomenna tiistaina.

Diane Arbus, 5. 2. 2012 asti, Jeu de Paume, 1, Place de la Concorde, Pariisi. www.jeudepaume.org

Kirjoittaja on Pariisissa asuva vapaa toimittaja

Child with a Toy Hand Grenade in Central Park, N.Y.C. 1962

Sotaleikkejä Central Parkissa

SEITSEMÄNVUOTIAS Colin Wood viettää aikaansa New Yorkin Central Parkissa. On vuosi 1962. Wood pyörittelee käsissään leikki-kranaattia. Hän tuntee itsensä yksinäiseksi äitinsä ja isänsä, tennispelaaja Sidney Woodin, eron keskellä.

Diane Arbus bongaa Woodin. Arbus pyörii pojan ympärillä, jotta löytäisi parhaan kuvakulman.

Pian Wood turhautuu. Hän puristaa kranaatin nyrkkiinsä ja irvistää ilmeen, jonka on nähnyt sotaelokuvissa.

Tai ehkä Arbus provosoi hyperaktiivista poikaa.

Kahdentoista tilannevedoksen sarjassa Wood poseeraa hymyillen kädet lantiolla. Kahdeksas otos erottuu joukosta. Siitä tulee yksi Arbusin kuuluisimmista kuvista.

"Minulle kuvan kohde on aina tärkeämpi kuin itse kuva."

Diane Arbus

Kehitysvammaisten keskellä

KESÄLLÄ 1969 Diane Arbus lähtee kehitysvammaisten hoitoon Vinelandiin New Jerseyyn. Hän on vihdoinkin saanut luvan päästä kuvaamaan valtion hoitolaitoksia.

Arbus käy hoitolassa kuukausien ajan. Ensimmäistä kertaa hän ei etsi parasta kuvaa satsista, vaan haluaa kuvata sarjan. *Untitled*-kuvat syntyvät.

Kuvissa nimettömät kehitysvammaiset heittävät kuperkeikkaa, nauravat, lepäilevät niityllä, poseeraavat ruusu puutarhassa ja juhlivat halloweenia.

Arbusin mielestä kuvat ovat sumeita mutta upeita, kuin savusta tehtyjä: jos niihin puhaltaisi, ne katoaisivat.

Untitled (6), 1970–71.

Identical Twins, Roselle, New Jersey, 1967.

Kaksosten joulujuhlissa

VUONNA 1967 New Jerseyyn Rosellen kaupungissa järjestetään paikallisten kaksosten ja kolmosten joulujuhla.

Paikalla ovat 7-vuotiaat Colleen ja Cathleen Wade. Identtiset kaksokset ovat pukeutuneet äitinsä ompeleimiin vihreisiin valkokauluksisiin mekkoihin.

Diane Arbus pyytää juhlissa vanhemmilta lupaa saada ottaa kuvia lapsista. Kukaan ei tiedä, kuinka hän on löytänyt paikan päälle.

Waden siskot päätyvät jalkakäytävälle Knights of Columbus -salin seinää vasten.

Vainoava kuva on elokuvaohjaaja Stanley Kubrickin inspiraationa kaksosten hahmoille elokuvassa *Hohto*.